

Komplicerade aktier och konvertibler

För oss är det viktigt att du har kunskap om de finansiella instrument du är intresserad av. Lika viktigt är det att du förstår riskerna redan innan du genomför en affär. Här kan du läsa mer om aktier och konvertibler.

Generell information om aktier

Aktier i aktiebolag ger ägaren rätt till andelar av bolaget. Går bolaget med vinst lämnar bolaget vanligen utdelning till aktieägarna, oftast i form av pengar. Aktier ger också rätt att närvara och rösta på företagets bolagsstämma. Aktier kan ha olika röstvärde, antal röster på bolagsstämman, där aktieslaget A-aktier normalt har högre röstvärde än B-aktier.

Det finns också en särskild typ av aktier som heter preferensaktier. De har normalt lägre röstvärde än A- och B-aktier och ger generell fast utdelning. Preferensaktier har normalt rätt till utdelning framför A- och B-aktier. Villkoren för preferensaktier står i bolagsordningen och kan se ut på många olika sätt. Det är viktigt att du tar del av preferensaktiens villkor.

Det finns publika och privata aktiebolag och det är aktier i vissa publika aktiebolag som köps och säljs på handelsplatser. Handelsplatser kan vara handelsplattformar eller reglerade marknader (till exempel börser) och det är på dessa aktuella köp- och säljkurser normalt noteras. Vissa aktier kan vara svårare att köpa och sälja än andra, beroende på till exempel tidpunkt för handel eller utbud och efterfrågan.

Kursen på aktier påverkas av flera faktorer som bland annat förväntningar på framtida vinster, konjunktur, räntans utveckling, politiska beslut, psykologiska faktorer och börskurser i utlandet.

Om bolag behöver ytterligare kapital kan de till exempel göra nyemission. Oftast får aktieägarna teckningsrätter som antingen kan användas för att köpa aktier i nyemissionen till en fastställd emissionskurs eller säljas på handelsplatsen före teckningstidens slut. Det är viktigt att känna till villkoren för teckningsrätter du fått eller köpt. I de flesta fall tecknar Handelsbanken automatiskt nya aktier för de teckningsrätter som finns i din depå en viss avstämningsdag. Därför är det viktigt att både förstå villkoren och att se till att tillräckliga medel finns tillgängliga på likvidkontot för att teckna de nya aktierna.

Automatisk teckning av teckningsrätter gäller ej för den som:

- inom angiven tidsgräns svarat om att ej delta i erbjudandet
- har tecknat tilläggsavtal till depå om att aldrig delta i nyemissioner
- innehar onoterade och/eller utländska teckningsrätter. I dessa två fall måste du aktivt svara på erbjudandet till banken om du avser att delta.

Observera att det inte alltid är gynnsamt att köpa eller att nyttja teckningsrätter. Önskar du inte delta i en nyemission kan du vanligtvis sälja teckningsrätterna på börsen under en viss tidsperiod. Om du misslyckas med att sälja dina teckningsrätter och inte vill delta i nyemissionen är det viktigt att du meddelar detta till kontoret inom angiven tid.

Split och sammanläggning är begrepp du som aktieägare kan komma i kontakt med. Anledningen till att bolag gör en split kan vara att minska kursen på aktien till en mer attraktiv nivå för att öka handeln i aktien på börsen. Bolaget ökar då antalet aktier utan att aktiekapitalet ändras. Vid en split 2:1 får du två aktier per innehavd aktie, det vill säga efter spliten har du dubbelt så många aktier som före. Omvänt kan en sammanläggning, en så kallad omvänd split, av aktier göras till exempel om kursen har sjunkit kraftigt.

Generell information om konvertibler

Konvertibler är räntebärande instrument som ger dig som innehavare rättighet att under en förutbestämd tidsperiod byta ut konvertibler mot aktier i bolaget till en i förväg bestämd kurs (konverteringskursen).

Under konvertibelns livslängd får du avkastning i form av ränta i procent på det nominella värdet (ursprungliga värdet). Räntan är vanligen högre än utdelningen i bolagets aktier.

Konvertibeln ger till skillnad från aktier ingen rösträtt på bolagsstämman. Köp- och säljkursen uttrycks i procent av det nominella värdet på konvertibeln. Kursen påverkas bland annat av den underliggande aktiens (den aktie som konvertibeln är baserad på) kurs och av marknadsräntan.

Handelsplatser

Handelsplatsens huvuduppgift är att erbjuda en säker, transparent och effektiv plats för handel med aktier och konvertibler. Exempel på handelsplatser:

Reglerade marknader

För aktier och konvertibler som handlas på reglerade marknader ställs höga krav gällande storlek på bolaget, verksamhetshistoria, ägarspridning och offentlig redovisning. Exempel på en reglerad marknad i Sverige är Nasdaq OMX (Stockholmsbörsen).

Handelsplattformar

För aktier och konvertibler som handlas på handelsplattformar (MTF, Multilateral Trading Facility) ställs inte lika höga krav, till exempel gällande informationsgivning och verksamhetshistoria, som på aktier och konvertibler på reglerade marknader. Handelsplattformar tillhandahålls av en börs eller av ett värdepappersinstitut.

Exempel på handelsplattformar i Sverige är NGM Nordic MTF, Spotlight Stock Market (tidigare Aktietorget) och Nasdaq First North.

Systematisk internhandlare

En systematisk internhandlare (SI) är ett värdepappersinstitut som löpande och i väsentlig omfattning handlar för egen räkning när det utför kundorder utanför en reglerad marknad eller handelsplattform. Både aktier och konvertibler kan handlas på en SI.

Komplicerade aktier och konvertibler

Aktier och konvertibler som inte handlas på en reglerad marknad eller handelsplats benämns som komplicerade. Att de benämns som komplicerade kan innebära att instrumenten har låg likviditet och därmed kan vara svåra att köpa och sälja. De anses också vara komplicerade eftersom det är svårare att få information om bolagen och deras ekonomi. Detta kan göra dem svårare att analysera och det kan bli svårare att upptäcka om bolaget får till exempel ekonomiska problem. Komplicerade aktier kan också kräva att du har mer kunskap om exempelvis det specifika landets lagstiftning, risker eller valutakursutveckling. Det kan också vara svårare för dig att få relevant information om det aktuella bolaget. För komplicerade aktier och konvertibler kan exempelvis risken för att du inte får tillbaka det placerade kapitalet vara större än för okomplikerade aktier och konvertibler.

Risk

Begreppet risk innebär i investeringssammanhang sannolikheten för att det investerade kapitalet kommer att minska i värde. Större risktagande medför ofta större möjligheter till hög avkastning men ökar samtidigt risken att förlora pengar.

En likviditetsrisk finns då det under vissa perioder kan det vara svårt eller omöjligt att sälja en aktie eller konvertibel. Det kan till exempel inträffa när det finns få köpare på marknaden eller då handeln på handelsplatsen stängs eller åläggs restriktioner.

Även tekniska fel kan försvåra din möjlighet att sälja.

Det finns alltid risk att du kan förlora hela ditt placerade kapital eller att du inte kan sälja det finansiella instrument du innehar.

- Ju högre risk, desto större kursrörelser kan du förvänta dig.
- Ju lägre risk, desto mindre kursrörelser kan du förvänta dig.

Aktier

Risken varierar mellan olika bolags aktier. Du kan minska risken genom att placera i flera olika bolag och branscher för att på så sätt bolagens sammanlagda kursrörelser att jämnas ut. På kort sikt kan aktiekurser variera kraftigt. De pengar som placeras i aktier kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka det placerade beloppet. Skulle ett aktiebolag gå i konkurs kan du förlora alla de pengar du placerat i bolaget. Som innehavare av preferensaktier har du normalt större chans att få tillbaka pengar vid en konkurs än innehavare av A- och B-aktier, eftersom preferensaktier vid en konkurs har företräde till tillgångar framför andra aktieslag (som A- och B-aktier).

Placerar du i aktier som noteras i utländsk valuta tar du även en valutarisk. Placeringen kan öka eller minska i värde på grund av valutakursförändringar.

Konvertibler

Konvertibler har oftast lägre risk än aktier eftersom du får tillbaka det nominella beloppet på förfallodagen om konvertering inte gjorts. Detta är dock under förutsättning att bolaget inte har ekonomiska problem och därför inte kan betala tillbaka sin skuld. Skulle det inträffa kan du förlora hela eller delar av det placerade beloppet. Vid en konkurs har konvertibelägarna oftast företräde framför aktieägarna men efter bolagets övriga skulder är betalda.

Kursen på konvertibler påverkas av flera faktorer som till exempel det allmänna ränteläget samt bolagets ställning och ekonomi. De pengar som placeras i konvertibler kan både öka och minska i värde om du väljer att sälja under löptiden. Placerar du i konvertibler som noteras i utländsk valuta tar du även en valutarisk. Placeringen kan öka eller minska i värde på grund av valutakursförändringar.

Olika konvertibler har olika villkor så det är viktigt att du tar del av de olika villkoren innan du gör din placering.

1. Vilka äger ett aktiebolag?

- A) De som lånat ut pengar till bolaget.
- B) De som äger aktier i bolaget.

2. En del aktier handlas på reglerade marknader, till exempel en börs. Vilket påstående stämmer om hur aktier handlas?

- A) Du kan alltid sälja dina aktier när du vill.
- B) Om få eller inga köpare finns av dina aktier är det svårt eller omöjligt att sälja.

3. Det kan vara skillnad på olika typer av aktier i ett och samma aktiebolag. Vad är skillnaden mellan A-aktier och B-aktier?

- A) De ger oftast innehavaren olika rösträtt på bolagsstämman.
- B) A-aktier får alltid högre utdelning från bolaget.

4. Till skillnad från aktier ger konvertibler dig ingen rösträtt på bolagsstämman. Vilket påstående stämmer om konvertibler?

- A) De ger innehavaren rättighet, men inte skyldighet, att vid en period byta konvertibler mot aktier.
- B) Kursen för konvertibler påverkas inte av marknadsräntan.

5. Aktier och konvertibler som inte handlas på reglerade marknader eller handelsplattformar benämns som komplicerade. Vad är viktigt att veta om dessa?

- A) Det kan vara svårt att få tillgång till bolagsinformation avseende aktier och konvertibler som handlas utanför reglerade marknader eller handelsplatser.
- B) Avkastning från komplicerade aktier kan aldrig bestå av utdelningar.

6. Likviditetsrisk är risken att det finns få eller inga köpare eller säljare. Hur är generellt den risken för onoterade aktier jämfört med noterade?

- A) Större
- B) Mindre

7. Risken varierar mellan olika bolags aktier. Vilket påstående stämmer om risken med aktier?

- A) Risken med aktier kan vanligtvis minskas genom att du placerar i olika bolag och branscher.
- B) Vid konkurs är du som aktieägare garanterad att få tillbaka dina placerade pengar.

8. Vad är sant för placeringar med valutarisk?

- A) Avkastningen kan påverkas såväl positivt som negativt av valutakursförändringar.
- B) Avkastningen kan inte påverkas av valutakursförändringar

9. Konvertibler noterade i utländsk valuta innebär en valutarisk. Vilka ytterligare påståenden beskriver risken med konvertibler?

- A) Olika konvertibler har olika villkor så det är viktigt att ta del av villkoren.
- B) Vid konkurs är du garanterad att få tillbaka placerade pengar.

10. Hur jag tänker kring mina kommande placeringar

Placeringar i finansiella instrument kan göras av flera anledningar och fylla flera syften och behov:

- Som enskild placering där det är viktigt att det finansiella instrumentets risk överensstämmer med min riskvilja.
- Som en del av mina totala placeringar där hänsyn tas till min samlade ekonomi och den enskilda placeringen kan fylla en funktion trots en högre risk än min riskvilja.
- I syfte att hantera risken på ett specifikt område där det finansiella instrumentet då utgör riskhantering snarare än placering.

För mig som kund stämmer en eller flera av ovanstående anledningar in på mina placeringar. Jag är även medveten om att risken med enskilda instrument kan avvika från min riskvilja, men ändå göra att mina totala placeringar är i linje med mina syften och behov.